Reportage

Akkerbouwer laakt rol overheid bij wateroverlast

Reportage

Terwijl het voorjaarswerk in Haspengouw nagenoeg achter de rug is, moet akkerbouwer Stefaan Van Elven in zijn thuisbasis in Laakdal nog meer dan de helft doen. Zoals veel akkerbouwers in Vlaanderen wordt de Kempenaar getroffen door het natte voorjaar en het onbegaanbare land. Behalve de regen speelt in zijn regio volgens hem ook het achterstallige onderhoud aan de grachten en beken een rol. “De beken zijn al 20 jaar niet schoongemaak en voeren nagenoeg geen water af.”

4 JUNI 2024

Jerom Rozendaal

Lees meer over:
voorjaar
water
kalenderlandbouw

Met beide benen staat akkerbouwer Stefaan Van Elven diep in de modder op een aardappelperceel in zijn thuisbasis Laakdal. Op de achtergrond staan open plekken in het veld, nog verderop liggen twee waterbassins. “Vorig jaar rond deze tijd waren we al aan het beregenen”, vertelt de Kempenaar. Eén van de bassins wordt gevuld met het dakwater van de loodsen, de ander met gereinigd afvalwater van eierverwerker Lodewijckx.

“Via een ondergronds buizensysteem worden ook andere percelen in de buurt voorzien van water voor beregening”, legt Van Elven uit. Maar de droogte lijkt verder weg dan ooit. Sinds oktober is het nagenoeg onophoudelijk aan het regenen, ook in Laakdal. “We hebben dit jaar al meer regen gehad dan normaal in een heel jaar”, vertelt de boer.

Van Elven, die zich toelegt op uien, wortelen en aardappelen en een kleine 200 hectare grond bewerkt, ondervindt net zoals andere boeren last van de onophoudelijke regen die het land onbegaanbaar maakt. Ruim een week geleden schatte het Proefcentrum voor de Aardappelteelt (tegenwoordig Viaverda) dat er nog maar 40 procent van het areaal is ingeplant over heel Vlaanderen. In de tussenliggende dagen is het blijven regenen. Het ingezaaide areaal uien wordt nog lager ingeschat en de deadline voor de inzaai van uien ligt inmiddels achter ons.

Grootste overlast in de Kempen

“Aardappels kunnen in juni nog gepoot worden, maar de beste groeimaand hebben we achter de rug en veel zal afhangen van de zomer en het najaar”, vertelt Van Elven die nog 25 hectare aardappelen moet poten. In vergelijking met andere akkerbouwers mag hij zich gelukkig prijzen, erkent hij zelf. Drie vierde van zijn percelen ligt in de Haspengouw. “En daar waren de omstandigheden behoorlijk en hebben we een groot deel van het voorjaarswerk gedaan gekregen”, verklaart hij. Hierdoor heeft hij al drie vierde van zijn aardappels kunnen poten, al zijn uien kunnen inzaaien en de helft van zijn wortelen.

De grootste hinder ondervindt Van Elven op zijn thuisbasis, in de regio Laakdal. Daar zit de helft van het inzaaiwerk er nog maar op. Bovendien hebben de teelten op het land het zwaar. Dit verklaart onder andere de lege plekken op het aardappelperceel in Laakdal. “Daar heeft te lang regen gestaan en zijn de aardappelen weggerot”, vertelt Van Elven. Hij schat de uitval in de regio Laakdal hierdoor op 20 procent. Daarbovenop verwacht hij hoe dan ook een mindere opbrengst door de late inplanting en het verkorte seizoen.

Alhoewel de regen de grote boosdoener is, speelt de politiek volgens Van Elven ook een kwalijke rol. De buitensporige wateroverlast in Antwerpen komt volgens hem ook door het waterbeleid van de provincie Antwerpen die in Laakdal grotendeels verantwoordelijk is voor de reiniging van de grachten en beken. “Ook werd slib van de rivier de Grote Laak al in geen 25 jaar geruimd waardoor de afvoercapaciteit sterk is afgenomen en water op het land blijft staan. VVM is verantwoordelijk voor het beheer van die Grote Laak (onbevaarbare waterlopen van 1e categorie) maar doet al jaren geen onderhoud meer omdat de waterloop volgens Van Elven zwaar vervuild zou zijn en eerst gesaneerd dient te worden.”

Gebrekkig onderhoud door provincie

De 52-jarige boer wijst naar de peilstok op de gemetste brug over de Grote Laak. Deze geeft een waterniveau van 1,2 meter aan. “Maar het werkelijke niveau is 30 centimeter. De rest is slib.” De rietbegroeiing zet zijn woorden kracht bij. Door de vele rietgroei is de theoretische breedte van de gracht van 5 meter teruggebracht tot een kleine meter. “Naast het slib wordt ook het riet niet meer geruimd”, aldus Van Elven die aangeeft hierover namens de Laakdalse landbouwraad al 30 keer overlegd te hebben met VMM en de provincie.

Zijn kritiek krijgt bijval van Boerenbond: "Wij krijgen momenteel frequent opmerkingen van landbouwers over het waterbeleid van de provincie Antwerpen. Grachten en beken worden onvoldoende, niet of slecht geruimd. "Baggeren wordt al helemaal niet meer gedaan”, vertelt Koen Lommelen, provinciaal secretaris van Boerenbond Antwerpen.

Volgens de belangenvertegenwoordiger is het beleid van de provincie Antwerpen (provincies zijn verantwoordelijk voor het beheer van onbevaarbare waterlopen van categorie 2, red.) gericht op het ophouden van water voor droge periodes. “Maar nu hebben we natuurlijk een heel andere situatie”, aldus Lommelen, die naar eigen zeggen op weinig begrip bij de provincie stuit als Boerenbond het probleem van de landbouwers aankaart.

Peter Sioen die bij de provincie Antwerpen verantwoordelijk is voor de waterlopen zegt regelmatig met Boerenbond in gesprek te zijn en niet blind te zijn voor de problemen van de boeren. “Maar het is een buitengewone situatie. Kelders van mensen stromen onder: de neerslag is enorm en het grondwaterpeil ligt erg hoog. Zelfs zal zouden wij beken verdiepen, dan wordt dit meteen opgevuld met grondwater. Bovendien zouden we dan in de zomer droogteproblemen in de hand werken door het grondwater via dit drainage systeem versneld af te voeren.”

Van Elven geeft aan dat VMM inmiddels schoorvoetend begonnen is met de baggerwerken van de Grote Laak bij de bron in Ham. Dit voorjaar zullen deze werken zeker niet gedaan zijn, waardoor de boer zijn hoop vestigt op de zon. “Het moet een dag of tien droog zijn voordat we hier in de regio het veld weer op kunnen", aldus de landbouwer die herhaalt dat zijn situatie in vergelijking met andere landbouwers nog relatief gunstig is.

Lagere opbrengsten, hogere prijzen

Het rampzalige voorjaar in Vlaanderen zal volgens hem ongetwijfeld resulteren in een prijsverhoging van aardappelen en andere groenten. “Je ziet dat de paniek in de industrie al toeslaat." Door de teeltproblemen probeert de industrie nog zo veel mogelijk te putten uit de bestaande voorraad van vorig jaar. Daarom is de prijs de voorbije twee weken gestegen van 30 cent per kilo naar 50 cent per kilo.”

Boerderijwinkel van Stefaan Van Elven in Laakdal

Zelf is Van Elven, die het bedrijf samen met zijn vrouw Nele runt, minder afhankelijk van de marktprijzen. Een groot deel van zijn aardappelen verkoopt hij in de korte keten waardoor hij de prijszetting in eigen hand heeft. “Ik ben in 1992 in het ouderlijke bedrijf gekomen en heb toen noodgedwongen de korteketenverkoop uitgebouwd om zo een extra inkomen te genereren."
Wat begon bij de lokale groenteboer en frituur, is inmiddels uitgegroeid tot een wijdverspreid verkoopnetwerk: "Wij verkopen al onze aardappelen, uien en wortelen zelf. Via de boerderijwinkel aan consumenten, maar ook aan verwerkers en retailers”, besluit de teler.

Vlaams mestoverschot vs. Waals tekort

Door de regen en de onbegaanbare gronden hebben veel akkerbouwers hun bemestingen uitgesteld. Vlaamse melkveehouders kampen hierdoor met overvolle mestputten. Van Elven, die wel al zijn percelen tijdig heeft kunnen bemesten, voelt mee met de melkveehouders en is uiterst kritisch op de kalenderlandbouw en het mestbeleid.
Zelf heeft hij een eenvoudige oplossing voor het vermeende mestoverschot in Vlaanderen. “Maak de afzet van Vlaams mest in Wallonië mogelijk.” Zelf boert de Kempenaar in Haspengouw voor een gedeelte in Wallonië. “Daar moet ik betalen om mest te krijgen en is het nagenoeg onmogelijk om dierlijke mest in handen te krijgen." Wij moeten het daar doen met het digestaat van biovergisters”, stelt hij vol onbegrip.

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada